

Опит на ДП БГЦПО

в прилагане на дуално обучение

През периода на германското финансиране (1992-2005)

През периода на германското финансиране в рамките на българо-германски проект по техническо сътрудничество Програма „Професионално обучение на възрастни и насърчаване на заетостта” първите три **Българо-германски центъра за професионално обучение на възрастни (БГЦПО) в градовете Плевен, Пазарджик и Стара Загора от 1995 до 2001 год. провеждаха дългосрочни и краткосрочни курсове за професионално обучение.**

(БГЦПО са създадени **по модела** на германските междуфирмени учебни центрове, чрез които класическата дуална система отговаря на изменящите се условия и потребности на работодателите, провеждащи дуално обучение. Междуфирмени учебни центрове поемат практическото обучение на обучаваните, за да може да отидат при работодателите с вече придобити основни практически умения. Те обучават обучаваните на МСП, които поради спецификата на своята дейност нямат възможност да покрият всички теми от учебния план за практическо обучение на конкретно работно място).

Дългосрочното обучение (в рамките на две години) бе базирано на положителния германски опит от практиката на дуалната система. В центровете то протичаше в съответствие с националните и регионални специфики и може да се определи като „тип дуално обучение”. Провеждаше се по различни схеми за различните професии според тяхната специфика и условията в градовете/регионите:

Схема за сферите на строителство и дървообработване

В БГЦПО Плевен

Първа учебна година:

- Прием – през септември и януари/февруари. Участници над 18 години, завършили средно образование.
- Първо полугодие – обучение в центъра. Начало с теория по професията съгласно учебен план и програма като всяка основна тема е комбинирана с/следвана от учебна практика в работилниците на центъра с цел превръщане на усвоените теоретични знания в стабилни начални

практически умения. Стипендия, настаняване в общежитие, топла храна на обяд.

- Второ полугодие – практика в реални условия в предварително подбрани фирми от бранша, по сключени договори с определени условия за практиката: работно облекло, работно място, отговорник за обучението, поддържащ постоянен контакт със съответния преподавател от центъра. Периодични проверки на практиката във фирмите от страна на преподаватели и директори на центъра. Оценки на работата на курсистите. Със заплащане от работодателите.
- Междинен изпит по теория и практика в центъра в края на първата година. Обикновено през януари/февруари или юли.
Август – общ почивен месец за всички.

Втората учебна година протича по същата схема, но с надграждащи теми по теория, съответно учебна практика в работилниците, и практика в същата или друга фирма. Болшинството курсисти отиваха на практика в същата фирма. Втората година приключва със заключителен изпит по теория и практика. Почти всички завършили – с наистина много малки изключения, се връщаха на трудов договор във фирмата, където са били на практика.

Отзивите и от двете страни – участници в обучението и работодатели, бяха положителни, този тип обучение се приемаше много добре. Участниците бяха предимно млади хора, завършили гимназии и без професия.

Схема за сферата на „Автомобилна техника“

В БГЦПО Стара Загора

Дългосрочното обучение от 2 години се провеждаше по следната схема:

Първи блок: 2 дена в седмицата теория по професията съгласно учебен план и програма и 3 дена практика в работилницата на центъра.

Втори блок: 2 дена в седмицата теория и практика в центъра и 3 дена практика в автосервизи в града.

Схема за професия „Икономист-издател“

В БГЦПО Пазарджик

Продължителността на обучението бе 3 640 уч.ч., от които 2 240 уч.ч. – практика в издателство на Вестникарска група „България“. Курсът е проведен в периода 2001-2003 г. Обучението завърши с два изпита – на български език пред българска комисия и на немски пред немска комисия. Всички издържали получиха български и немски документ за преминатото обучение.

Различието на схемите доказва гъвкавостта на подхода и възможностите за осъществяване на обучението според конкретни условия и възможности на работодателите и специфика на обучението.

След 2011 година като ДП БГЦПО

В рамките на проект по НПДЗ 2014 „ПРОфесионално обучение и МОтивация за учене и труд, с цел постигане на ПРИгодност за заетост” /ПРО-МО-ПРИ/ и по НПДЗ 2015_проект „Професионално обучение за всички – шанс за успешен преход към заетост” /ПРО-ШАНС в петте клона на ДП БГЦПО се **проведоха експериментални курсове на дуален принцип при съобразени изисквания на НПДЗ.** (времето не е достатъчно за истински дуални курсове)

Обученията са тест за възможностите за провеждане на такова обучение в България. Те дават представа за необходимите стъпки за неговата подготовка, провеждане и оценяване, отговорностите на участниците и техните нагласи за участие, както и нагласите на работодателите за участие в дуално обучение и на младежите за толкова продължителен процес на обучение.

По всички проекти на ДП БГЦПО от 2012 година насам са предвидени **обучения на наставници**, чрез които бе придобит ценен опит в обучение на тази специфична целева група обучаващи на възрастни

От септември 2016

ДП БГЦПО работи по проект по Еразъм+, КА2 - Стратегически партньорства със заглавие "Стратегическо сътрудничество между бизнеса и професионалното обучение за дуално обучение" (Strategische Kooperation zwischen Wirtschaft und Berufsbildung für duale Ausbildung), номер на проекта - 2016-1-BG01-KA202-023737 на стойност 187 765 евро. Партньори са Германия, Австрия, Румъния и Словакия.

Изводи:

- ДП БГЦПО притежава ноу-хау и опит в провеждане на обучение на дуален принцип. Той може да изиграе мотивираща роля сред работодатели, младежи, родители, общество;

- ДП БГЦПО разполага с ноу-хау и опит в обучението на наставници;

- Клоновете на ДП БГЦПО може да се използват като междуфирмени учебни центрове за провеждане на теоретично и практическо обучение. Те могат да бъдат включени в схемите за обединяване на МСП и да поемат пълноценно обучението, вкл. практическото.